

„EDINOST“

Izjaha enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri popoldne.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvc.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvc.)

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilno političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč.

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd., se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst. r.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Znanost v službi politike in to pa ono.

(K. Glaser.)
(Dalje.)

Toži se, da na Slovenskem nič ne procvita znanstveno delovanje. No, v »Ljubljanskem Zvonu«, julijeva št. str. 503., je rekel dr. Murko: »V Ljubljani umre vsako literarno navdušenje; profesorji in drugi, ki so se povrnili z vseučilišča z navdušenjem in velikimi literarnimi sposobnostmi, tukaj nakrat oneme! To kaže, da veje v Ljubljani čuden duh...« V koliki meri v Ljubljani čuden duh duši navdušenje, o tem si ne privajam nobene sodbe. Z Dunaja in iz Gradaca pa so naši profesorji ne vračajo samo v Ljubljano, ampak tudi v druga mesta. In res je, da so slovenski sestavki iz srednješolskih izvestij skoraj popolnoma izginili. Kakor doslužen profesor si pisec teh vrsti dovoljuje objaviti svoje mnenje o ovirah, katere zadržujejo vspešno znanstveno delovanje slovenskih profesorjev.

1. Od Gautschevih časov sem vlada v srednješolski upravi nek kratkoviden in trdosrčen vojaški terorizem. Brezsmiselno stiskanje minut in ubijanje pik vlada sedaj v šolskem pouku. Človek že skoraj ne ve, kako bi ob menjavi ur blisnil iz jednega razreda v drugi, da bi se ne zamudilo nič časa. Ta izredna natančnost izmučuje učitelja in učence. Dobro se spominjam dejstva, da je na tržaški gimnaziji mlad krepak profesor že v začetku decembra tožil, kako je utrujen in da si želi božičnih počitnic. V poprejšnjih časih smo večdnevne počitnice porabljali za to, da se je nekaj več storilo v privatnem, na primer pisateljskem poslu. Res, da so take razmere nekoliko odvisne od individualitete ravnateljev, pa vsakako morajo močno in sicer preveč od zgoraj pritiskati na ravnatelje v tem smislu, kajti splošno se opazuje in toži, da od Gautschevih časov vladata v srednjem šolstvu uniforma in militarizem. — Utrujenost pa mora biti bolj občutna v srednjih šolah po glavnih mestih, ker so te bolj obiskane.

2. Odganja od znanstvenega delovanja gotovo tudi nekoliko sedanja nenavadno

ostra kritika. Ko je pisatelj teh sestavkov iskal tri sodelavce, namreč bogo-pravo in vzgojeslovce za »Zgodovino slovenskega slovstva«, je izlasti za zadnje stroke imel težave, ker se je izrecno povdarjalo: »Kdo bi se sedaj spuščal v javnost, ko so tako strogi?! Posebno ostra sapa piše z Dunaja. Jagč je v »Archiv F. slavische Philologie« Surminovo »Zgodovino hrvatskega slovstva« ravno tako ostro prijel, kakor sta Oblak in Vidic prijemala mene. Pisec teh sestavkov je čital razne ocene knjige Hirtove »Der indo-germanische Akcent«, pa ni našel nobene tako ostre, kakor je Jagčeva. V naših razmerah, ko mi Slovenci niti akademije nimamo — kamo-li vseučilišča! — ne srednjih šol, niti dovolj ljudskih šol, ne mecenatov, ki bi podpirali znanstveno delovanje, bi moralo biti ocenjevanje bolj dobrohotno, nego pri drugih, v tem obziru saturiranih narodih. To muenje je podpisaneec izrazil bil že jednokrat in ostaja nepremično na tem stališču, ker se o vsaki priliki prepričuje bolj in bolj, da je to jedino pravo stališče. Kar se je omenilo na nekem drugem mestu teh sestavkov, ponavlja še tukaj s povdankom, da Meyer piše v »vođu svoje knjige: »Deutsche Literaturgeschichte des 19. Jahrhunderts«: »Aber die deutsche Literaturgeschichte denkt milder und, scheint es, auch gerechter (namreč od romanskih). Če zdaj Nemei, ki si privajajo svetovno vladarstvo, sodijo tako milo koliko bolj je to potrebno v nas revežih, ki nas hočejo iztrebiti z zemlje! Gospodje vseučiliščni profesorji in mladi literatje sodijo vse narode z istim vatlom.

3. V Čehih, Poljaki, Malorusi in Hrvatih postaja srednješolski profesor, če vspešno deluje na znanstvenem polju, tudi vseučiliščni profesor, ker imajo Čehi, Poljaki in Hrvatje svoje vseučilišče, Malorusi pa nekaj stolic na Lvovskem vseučilišču. Kaj takega slovenski profesor ne more doseči, ker mi nimamo vseučilišča, torej ne more priti do najbolj idealnega smotra. V srednješolski karijeri tudi ne more naprej, ker vlada za ravnatelje rada nastavlja take ljudi, ki so sposobni za suho birokratsko delo in tako se ravna tudi z nemškimi profesorji. Ravnatelji nimajo širše vsposobljenosti, nego profesorji, a imajo za 1000 kron večo mirovino

nego profesorji. Tudi fizični trud ravnateljev je manjši od profesorjevega, da si ima prvi več pisarij. Za tistega profesorja, ki ima rodbino, je torej vredno, da se poteguje za ravnateljstvo. Zaanstvenik ima pa malo upanja, da prodre do takega mesta. (Pride še.)

Politični pregled.

V Trstu, 1. septembra 1902.

Državni zbor. »Neue Freie Presse« hoče vedeti, da se državni zbor snide v prvem tednu meseca oktobra.

Obstrukcija v deželnem zboru kranjskem.

Na dopis deželnega odbora glede sklicanja deželnega zbora je klub narodno-naprednih poslancev doposlal deželnemu odboru naslednjo izjavo:

»Klub narodno-naprednih deželnih poslancev spoznava vsakoletno redno zborovanje deželnega zastopa za eminentno in brez-pogojno potrebo dežele in prebivalstva. Z oirod na to, in dalje, ker so do sedaj neresene vse naloge deželnega zbora za tekoče leto, pritrjuje klub nameri, sklicati čim preje zopet deželni zbor; toda to samo pod pogojema:

1. Da tudi drugi stranki dež. zbora tako, kakor klub narodno-naprednih deželnih poslancev s to izjavo, obljubite in zajamčite stvarne in mirne razprave, izogibaje se oviranju le teh v katerikoli obliki,
2. Da pridejo na razpravo pred vsem vsi oni predmeti, katere je imel zbor razpravljati že v zadnjem, naglomi zaključnem zasedanju, kakor tudi vse one predloge, katere bi utegnil deželni odbor predložiti v novem zasedanju.«

V imenu katoliško stranke odgovarja dr. Šusteršič:

»Katoliško-narodna stranka je zadovoljna, naj se skliče zasedanje deželnega zbora kranjskega v ta namen, da se sklene zakon o pokritju nadaljnih stroškov uravnave Mirne. Stvar se lahko reši v eni sami seji na isti način, kakor se je sklenil proračunski provizorij dne 30. grudnia 1901.

Katoliško-narodna stranka s svoje strani ne bo nikakor ovirala rešitve te važne in nujne stvari v deželnem zboru — nasprotno,

jo bo z vsemi močmi pospeševala; razume se pa, da ta izjava velja samo ad hoc, t. j. za razpravo in sklepanje o navedenem zakonu in naša stranka sicer vstraja na svojem zadostno znanem stališču!»

Razsodnega čitatelja ne treba še le opozarjati, kje gresti obe pismi navskriž. Postopanja katoliško-narodne stranke ne moremo prav umeti. Če jej dopušča vest, da glede enega gospodarskega vprašanja odjenjuje od svojega »znanega stališča«, potem pa ne umejemo, kako ne bi mogli odjenjati glede drugih tudi važnih gospodarskih, ali pa takih kulturnih vprašanj, ki nimajo nič posla s političnimi načeli in — »znanimi stališči«.

O položaju. Neki dunajski list trdi, da konferenca med ministerskim predsednikom in voditelji strank ni bilo v zadnjem času. Te konference pa se prično ta mesec, čim se poslanci povrnejo s počitniških potovanj. V prvi vrsti se prično pogajanja z nemškimi voditelji s Češkega in odličnimi češkimi poslanci.

Po izreku »v prvi vrsti« bilo bi soditi, da gospod ministerski predsednik misli konferirati tudi z drugimi poslanci, oziroma razgovarjati se o postulatih drugih skupin in narodnosti. Tu je zopet košljivo — ob sedanjih slov. razmerah namreč — vprašanje: v koliko bodo na teh konferencah prihajali v poštev naši poslanci in tiste zahteve, katere bi morali ti poslednji po svoji sveti dolžnosti zastopati v imenu narodu slovenskega?! Tu stopa človeku pred oči vsa mizerija slovenske politike, pa tudi vsa usodna odgovornost, ki so jo nakladajo oni, ki konservirajo nesrečno sedanjo slovensko politiko, v kolikor se ista razteza na delovanje v osrednjem parlamentu. Vse lepe fraze, vsa sofistika, vsi najlepši dokazi, da je krivda na tej naši mizeriji v onem drugem taboru, ne odstranjajo dejstva, ki je toliko pogubno, kolikor sramotno za nas: da 19 Italijanov šteje nekaj, naših večje število pa nič, in sicer zato nič, ker to število naših poslancev ni skupno, ampak je sestavljeno iz malih svotic, ki se nikdar ne seštevajo v eni in isti rubriki, marveč stoje vsaka v svoji rubriki in ostajajo tako — svotice, s katerimi se ne računa v večih računih. Vlada računa

začel smehljati, vidé, koliko milosti si je pridobil pri njej.

»Tedad bom ravno gotova se svojo toaletto... Pridi na vsak način!...« Jaz te željno pričakujem!« Ko je govorila to, je odpirala vrata svoje sobe in, stoječa na pragu, mu je vrgla s prsti poljub.

Poročnik se je nasmehnil in šel naglo za tovarišema, pod glasom pevaje neki pasus iz madjarske pesmi »Körösi leány«.

»Torej točno ob enajstih!« je zakričala za poročnikom in zaprla vrata svoje sobe, ko je videla, da je on, ne da bi se ozrl, potrdil z glavo, v znak, da je slišal njene besede in da pride.

Te zadnje besede Elzine je slišal tudi Branimir, kateri je še vedno bdel. Te besede so ga umirile. Elza bo torej tu do jutri opopoludne, a do tedaj on ima dovolj časa, da uredi stvar popolnoma po svoji osnovi.

Drugega dne je poiskal šefa mest. redarstva še pred uradno uro. Slučajno ga je našel v uradu, kamor je bil prišel danes bolj zgodaj, nego navadno, ker so v njegovem stanovanju stavili nove parkete. Branimir je bil pri redarstvenem šefu dobre pol ure in je z njim natanko sklenil vse, a potem se je vrnil v hotel, kamor je kmalu dospel tudi redarstveni šef, spremljan od detektiva, kateri je moral čakati na hodniku, dokler bi ga poklicali. (Pride še.)

PODLISTEK

MELITA.

Povest iz naše dobe.

Spisal Josip Evgen Tomić; prevedel Radl.

Drugi del.
IV.

»Tedad ne bi imeli toliko sreče v lju-bezni!« je opomnil viši zdravnik in se začel režati, kakor da je rekel Bog ve kak dov-tip o čemer je pokazal svoje rumene, gnjile zobe.

Strežaj je medtem prinesel šampanjea in frišne čaše, katere je takoj natočil. Ko se je močna pijača v čašah penila in isknila, je vstala Elza in držeča čašo v roki, je nazdravila svojim sodrugom: »Prosit!«

»Prosit!« so odgovorili ti-le, čaše so zažvenketale, a Elza je zapela s svojim zvonkim, izvežbanim glasom dijaško pesem:

»Gaudemus igitur,
Invencis dum sumus!«

Gospoda častniki so poprijeli vsak svoj glas in pesem so izpeli do konca z največim oduševljenjem. Na to sta nadporočnik in poročnik vrgla čaši ob tla, za njima viši zdravnik a slednjič tudi Elza ni hotela zaostati za njimi.

»Pojva!« je rekel tiho Branimir gostilničarju, kateri je iz svojega skrivališča motril ves ta prizor, ki ga je napolnim z največim

gnjusom nasproti tej emancipiranej, propalej deklici.

»Tega ni možno gledati, ne-li?« je rekel gostilničar, ko sta bila na hodniku.

»Izgubljeno bitje!« je izustil Branimir pred-se ter želel gostilničarju lahko noč.

»Potrebujete-li še česa, vaše gospodstvo?« je vprašal gostilničar ponižno.

»Ničesar.... Edino vas prosim, da pazite, da deklica ne izgine brez mojega znanja.... V ostalem bom že tudi sam bdel nad njo...«

Branimir je odšel v svojo sobo, ki je bila tik Elzine, slekel se hitro in legel v posteljo. Ni mogel zatisniti očesa. Ta razuzdana deklica, katera se je tako lepo izkazovala v možkih orgijah, ni mu šla iz glave. Je-li temu kriva vzgoja? Začel je dalje razmišljati... Morda je imela najpoštenjše stariše in najboljšo vzgojo doma, pa je vendar zašla.... Ali imajo prav oni, kateri zastopajo teorijo o prirojenih grehah, o manijah raznih vrst? Bilo tako, bilo drugače, Elza je bila žalosten pojav sedanjega družbinega življenja, nevarno bitje v vsakej družini. Zdaj jo je treba na kakor-šen-sibodi način zadržati za vedno od Delidvora, ker sicer bi prišlo do še večjega pohujšanja.

Spodaj so še trajale orgije male, ali razbrzdane družbe. Celó v Branimirjevo sobo je prihajal tu pa tam smeh in petje in to je trajalo dolgo, dolgo.... Branimir je pogledal

na uro. Bilo je pol tri po polnoči. To ga je vznemirilo. Bal se je, da ne bi Elza odšla direktno iz gostilne na kolodvor in odpotovala z jutranjim ranim vlakom. Ta bojazen pa se ni spolnila. Viši zdravnik, ker je bil v družbi najbolj trezen, je opazil na Elzi, da ni daleč od popolne pijanosti. Do tega ni imelo priti. Zato pa, ko je mladi poročnik po Elzi in nadporočniku naročil še dve steklenici šampanjea, je viši zdravnik skočil na noge ter odločno protestiral proti nadaljnemu pitju. O tem je porabil priliko, da je onemu in drugemu častniku zašepetal besede: »Ona ne sme več piti.« Ta razlog je deloval. Mladi častniki so bili sporazumni, da se odide. Jutri je imel itak vsakdo od njih službo, radi katere morajo biti rano na nogah. Niti Elza ni imela nič proti temu. Postala je hkratu mirnejša in je govorila manje. Tem bolj je menjavala poglede s poročnikom in se smehljala.

Minile so že tri ure popolnoči, ko se je družba odpravljala na odhod. Vsa trojica je spremila Elzo v prvo nadstropje in tu so se začeli poslavljati. Vznemirili so ves hotel. Poročnik se je zaduji poslovil od Elze. Ta ga je pridržala za roko, in ko sta se viši zdravnik in nadporočnik nekoliko odmaknila, mu je rekla tiho in odkritosrečno, kakor da bi bil njen stari znanec:

»Obišči me jutri!«

»Pred enajsto ne morem... imam službo!« je odgovoril poročnik, kateri se je

z Italijani, ker ni v nikakem dvomu, marveč ve, da ima toliko italijanskih poslancev za-se ali isto toliko proti sebi, dočim glede naših nikdar ne ve, v imenu kolikega števila glasov govori ta ali oni zastopnik! Politiko mejsebojne liberalne in klerikalne intrinsingence je možno braniti in priporočati — tega ne tajimo — z jako lepimi, odločnimi in navdušljivimi govori, v katerih kakor fanfare zvone slavospevi načelom, ali jednega ne more utajiti nikaka zgovornost, dejstva namreč, da 19 italijanskih poslancev štejejo nekaj, naši pa malo ali nič, da-si jih je večje število, katero število pa vendar ne doseže kompaktne številke 19, ker jih je le tolikokrat toliko.

Na tozadevno prošnjo je načelnik mladoločkega kluba, dr. Pacak, pisal v »Slav. Correspondenz« pismo o stališču čeških poslancev, ki daje sklepati, da vsi apeli do Čehov v Koerberjevih glasilih do »patriotizma« Čehov ostali brezvspešni. Dr. Pacak se sploh čudi, kako da se more komu, kolikor se dostaje Čehov, situacija videti še vedno nejasna. O stališču čeških poslancev ne more biti nikakega dvoma: to je stališče, kakor ga je ustvarila izjava čeških poslancev ob zaključku državnozbornega zasedanja. Če se povrne češki notranji službeni jezik, bodo možne razprave o gospodarskih predlogih, ako ne, nastopijo posledice izjave, podane od stranke. Računalo se je, da Čehi ne bodo hoteli škodovati državnim interesom. Kaj so se Nemci, za vruga, tri leta brigali za državni interes, ko so preprečali razpravo o nagodbi z Ogrsko?! Čemu naj bi bili Čehi rigoroznejši, ko jim vendar gre le za zopetno pridobitev odtegnenega prava?! Sicer pa sedaj ne gre samo za češki notranji jezik, ampak za vprašanje: ali naj bo Avstrija nemška, ali pa enako-prava za vse narode?! Sedaj se tudi ventilira vprašanje, ali naj bi se Čehom dal notranji jezik, ali pa češko vseučilišče na Moravskem?!

Vprašanje pa ne stoji tako, kajti češki poslanci so že pred razpravo o prorokstvu za leto 1902 stavili pogoj: češki notranji jezik in češko vseučilišče!! (Torej ne »ali«, ampak »in!«) Take alternative, ali to, ali to, ne bodo stali tudi sedaj. Sicer pa postane to vprašanje aktuvelno, ko se približa državni zbor in bo vlada končno morala pokazati svojo barvo!

Spor radi »Morskega očesa«. V večerajšnji seji mirovnega razsodišča v Gradcu je avstrijski zastopnik, profesor Balzer, dovršil svoj obrambeni govor. Sedaj je sodišče odšlo na lice mesta, na sporno gališko-ogrsko mejo. Nocoj pride na Dunaj, jutri odpotuje v Krakovo, kjer okrajni glavar Feodoviez priredi banket članom razsodišča. V sredo zjutraj pa oddidejo k »Morskemu očesu«.

Tržaške vesti.

Manifestacijski shod radi našega šolskega vprašanja bo dne 14. septembra ob 4. uri popoldne na vrtu šole družbe sv. Cirila in Metodija pri sv. Jakobu, na kar opozarjamo že danes vse sloje slovenskega mestnega prebivalstva.

Ustoličenje novega škofa. Ob jako lepem vremenu izvršilo se je večeraj slovesno ustoličenje novega tržaško-koperskega škofa, mons. dra. Nagla. — Ob 8. uri zjutraj se je v družbi kanonikov podal v cerkev Starega sv. Antona, kjer je čital tihó mašo tamošnji župnik Lupetina. Po dovršeni sv. maši se je procesija, medtem ko si je škof v sakristiji nadeval pontifikalno obleko, začela pomikati po ulicah Cavana, Fontanone, Sanità, preko velikega trga, pod magistratno palačo ter dalje po ulicah Muda vecchia, S. Maria Maggiore in Cattedrale v stolno cerkev. V sprevedu so stopale deputacije italijanskih bratovščin (ker si ne moremo misliti, da bi dotične bratovščine obstajale iz tako neznatne števila udov), slovenska Marijina družba in bratovščina sv. Cirila in Metodija, kateri dve bratovščini ste tvorili skupaj blizo — vso procesijo. Členi teh dveh slovenskih bratovščin služili so v prejšnjih časih le za stafažo laškimi bratovščinam, kar pa je sedaj definitivno minolo. — Pičlo pa je bilo število veteranov, kateri so se udeležili procesije, morda jih je bilo v obeh oddelkih 18. Kaj je temu vzrok, smo se vpraševali, saj smo bili vedno vajeni gledati, da so veterani ob vsaki priliki nastopali v večem številu. Nam se vse dozdeva, da so slovenski člani veteranskega društva, iz katerih skoraj izključno

sestajati obe tukajšnji veteranski društvi, postali siti preziranja slovenskega jezika in slovenskega življa v teh društvih in da izvajajo iz tega svoje konsekvence. Živo so jim menda v spominu dogodki zadnjih časov. Ako naše domnevanje odgovarja resnici, moremo se tega dejstva le radovati in čaštitati zavednim slovenskim veteranom, da ne marajo več biti le zastafažo drugim.

Za cerkvenimi bratovščinami so stopali v procesiji posvetni duhovniki in redovniki, potem člani stolnega kapitelja ter za temi škof pod »nebom«. Za škofom je stopalo nekaj magistratnih uradnikov.

Na prostoru pred stolno cerkvijo pričakovali so škofa zastopniki oblastev: namestnik grof Goësa, župan dr. Sandrinelli s štirimi slovenskimi svetovalci itd. O ditalijanskih svetovalcev ni došel nobeden.

V cerkvi je kancelar dr. Mecchia z lece doli prečital papeževe bule, tisoče se imenovanja novega škofa.

Ko so bile bule prečitane, zasel je škof škofovski prestol, ua kar mu je proš Petronio čestital v imenu duhovnikov in vernikov in škof se je potem zahvalil v daljšem govoru.

Po dovršenem govoru so šli vsi duhovniki in redovniki v vrsti mimo škofa in mu poljubili roko v znak ubogljivosti. Ko so se odmolile neke molitve, pričel je škof svojo prvo potifikalno mašo.

Prošt Petronio je hotel še v zadnji hip svoje oblasti porabiti v to, da izvrši protislovenski čin. Odredil je namreč, da se v procesiji ne smejo nositi zastave cerkvenih bratovščin. S tem je namreč dosegel, da niste bili v procesiji zastavi obeh slovenskih bratovščin, kar pač dokazuje mržnjo tega prelata do slovenske narodnosti. Radi svojega nasprotstva do večine vernikov te škofije je Petronio tudi kakor proš nemogoč in poslati se ga more čim prej v že davno zaslužni pokoj ter postaviti na njegovo mesto svečenika, ki bo bolje poznal Kristov nauk o ljubezni. Ta odredba pa je spravila don Petronia v nemalo zadregu; člani slovenskih bratovščin so bili namreč ozvoljeni radi takega, za njih žaljivega postopanja in ne bi se bili udeležili procesije, da se ni Petronio poslužil neke zvižaje: odredil je namreč, da ste procesiji od sv. Jakoba in Novega sv. Antona odkorakali neposredno po slovenski maši, tako, da so se istima pridružili slovenski verniki, ker je v Trstu splošno znano, da se Italijani jako malo zanimajo za procesije in druge cerkvene slavnosti. S takimi slavnimi čini je torej Petronio završil svojo vlado in v znamenju takih činov nastopa novi škof.

Slovensko bogoslužnje. V imenu resnice. Od dobro poučene osebe smo prejeli: Z vestjo »Vprašanje slovenskega bogoslužja« v Vašem cenjenem listu od 27. meseca avgusta Vas je kdo iz Poreča zavel, kakor je bilo to storjeno tudi z »Obzorom« in »Hrvatskim Pravom« v Zagrebu in »Slovenecem« v Ljubljani, kateri listi so prinesli brzojavke iste vsebine, kakoršnja je imela Vaša notica. To vse je gola mistifikacija od strani — italijanske camorre, ki hoče preko naših listov zavajati javno mnenje, da more potem mahati po našem škofu na Krku.

Stvar je namreč sledeča:

Neki svečenik, nastanjen v Krku in v službi pri stolni cerkvi, poslužil se je bil svoje pravice in je večkrat — a enkrat v stolni cerkvi — privatno, to je tihó sv. mašo čital glagoljski. Tako je bilo vedno in tudi poprej v naši škofiji, to je, da je vsaki svečenik v vsaki cerkvi škofije mogel tihó maševati ali glagoljski (staroslovenski), ali latinski, kakor je hotel. Tako je sedaj in tako bo tudi v bodoče! Tako je odredila tudi kongregacija sv. obreda, ko je v instrukciji od 5. avgusta 1898. rekla, da se v cerkvi, ki je priznana kakor latinska, more tihó maševati tudi glagoljski, in obratno v cerkvi, ki je priznana kakor glagoljska, da se more tihó maševati tudi latinski. Svečano seveda pa le latinski oz. glagoljski, kakor je že značaj dotične cerkve. Istotako se more v zmislu iste instrukcije po vsej Istri, Dalmaciji in Hrvatski — ako le kdo zna — tihó glagoljski maševati ter zahtevati, da se krsti, birma in podeljujejo drugi zakramenti po hrvatskem ritualu, seveda brez vnanjih svečanosti (»privatim«, pravi instrukcija), pa naj se maša tudi latinski peva.

Krška stolna cerkev je latinska cerkev. Kakor taka je bila priznana tudi na sinodu minolega leta in ni bila v njej nikdar

v rabi glagoljica. Niti sedaj ni odredil škof, da se uvede glagoljica, ampak — kakor sem omenil — le neki svečenik se je poslužil svoje pravice in maševal tihó. V isti čas škofa ni bilo v Krku, niti bi tega ne mogel zabraniti, kakor ne bi mogel zabraniti, da se v glagoljski cerkvi tihó mašuje latinski. Tem manje, ko so vsi svečeniki dolžni znati maševati latinski in staroslovenski, a radi tega se morajo tudi vezhati.

Kakor vidite torej, gospod urednik, ste bili zavedeni in izvolite popraviti uvodoma omenjeno vest na temelju tu podanih Vam informacij.

Oni Lazzarini, o katerem se je govorilo, da ga je škof krški poklical na odgovor, ni svečenik te škofije, ampak poreškopoljske, a z sedaj katehet v Trstu in eden Vaših reformatorjev. Oni je bil slučajno tu pri nekem sorodniku. Ker pa se malo umeje o stvari, in se je bil tudi iz drugih razlogov, izrazil nelikokrat nedostojno, pak je bil zato pozvan na red in je v sled tega odpotoval. Misli je, da se more tudi v Krku tako mešati, kakor v Trstu. Župan Purga je na sebi dober človek, a ker so drugi — večinoma tujinci Italijani, a ne Krčani — zahtevali od njega, da skliče sejo občinskega zastopa, popustil je in sklical jo. Vidé pa, da ti ljudje ne mislijo trezno in da brez vzroka vzdigajo hrup in vrišč — per far il chiasso — porabil je to kakor lepo priliko v povod, da se reši županske časti, ki mu je delala velike situosti in težav.

Tako stoji stvar.

Naši okrajni glavarji. Pod tem naslovom pripoveduje »Südsteierische Presse« nastopno čedno dogodbico:

V nemški šoli v Sevnici so našli nekega dne narisano trolaso glavo Bismarkovo. Na to risarjijo se je v seji okrajnega šolskega sveta opozorilo okrajnega glavarja v Brežicah, Julija Vistarinja. V svoji preveliki ljubezni do te šole nemškega Schulvereina na čisto slovenskih tleh je stavil na to gospod okrajni glavar vprašanje, ki naj bi bilo dotičnikom v navodilo: »Javnosti vendar ne boste izročali tega?« Ko so pa v sled tega vprašanja — namigljaj vprašali, kaj da bi bilo torej storiti, menil je dobri gospod glavar, naj se z g o b o p o t e g n e č e z v s e s k u p a j! In stvar je pustil lepo spati do — danes!

Naše mestno gospodarstvo. Pišejo nam: Minoli teden ste opravičeno napadli mestno upravo glede na zapuščena vrtiča pred poštno palačo. Sedaj pa vas prosim, oglejte si vrt na velikem trgu in gotov sem, da se primete za — lase! Tu je namreč vse tako v neredu in tako suho, da se vsa mala in velika drevesa sušijo!

To vse se godi v srecu mesta — tam, kjer imajo naši mestni »očetje« vso stvar uprav pred nosom! To je sramota za naše mesto! To naj bi se odpravilo tako ali tako!

Potem oglejte si ulico »Paduina«, katero uravnavajo že kakih šest mesecev. Ta ulica — na novo odprt prehod — je tako livelirana, da bi delala sramoto sleherni kmečki vasi, ne pa našemu mestu! Popravljali so isto že predno je bila dokončana, ali še danes vidiš tam hribice in dolinice, da-si s o t o d e l o i z r o č i l i l a š k i m k a m e n o s e k o m i n n e n a š i n c e m, ki bi brez inženjerjev znali napraviti lepše delo, nego je to, ki je napravljeno pomočjo mestnih — izvedencev!

Kočljivo vprašanje. Neki veteran nam piše: Torej mestna gospoda niso nič storili v ta namen, da bi bilo Njegovo Veličanstvo o priliki, ko prihaja v Istro, obiskal tudi Trst! Maribotudito veljalo kakor nadaljnji razlog, da mora biti v veteranskih društvih italijanski jezik v največjih časteh, slovenski pa v kotu!

Velikodušen dar. Naše »Del. podporno društvo« je dobilo lep dar, katerega hoče čuvati kakor svetinjo v znak nevenljive hvaležnosti za prejete dobrote. Veleblagrodni gospod Viktor Kalister je poklonil namreč temu društvu krasten kip — delo mojstra Rendiča — svojega blagopokojnega očeta in velikega dobrotnika našega »Del. podp. društva«.

Odbor tega društva je uverjea, da govori vsem svojim članom iz srea, ako na prejetem daru izreka veleblagrodnemu gospodu Viktorju Kalistru iskreno zahvalo. Odbor je bil sklenil, da se zahvali tudi

ustmeno, po deputaciji. Ker pa je gospod Kalister sedaj odsoten, zgodi se to pozneje.

»Radovoljni« darovi. Mi smo že parkrat označili način, kako camoristi nabirajo flike v tisti znani protest. Navedli smo bili slučajev, iz katerih je rezvidno, da naravnost in brezobrazno terorizujejo ljudi. A je tudi slučajev, ko dotičnik niti ne sluti, da je kaj daroval in v svoje največe presenečenje čita svoje ime v kolonah »Piccola«. Celo tudi — mrtvi jim darujejo.

Mej darovatelji-protestanti je bil naveden n. pr. tudi neki Iv. Cotič, ki pa prisega slovesno, da ni nikdar nič daroval v take namene in se prav lepo zahvaljuje na »časti« da je njegovo ime v »Piccolu«. Neki Artur Bressan, ki je tudi daroval fliko, pa je že pred dvemi leti — umrl!!

Ni zlomka, da ne bi šlo »Legi« kakor po loju, ako celo mrtvi vstajajo iz grobov, da jej pomagajo!

Vkreavanje topničarjev in konjkov. Danes točno ob 11. uri popoldne je prišla baterija topničarjev k parniku »Galicia«. Konje so vkreali s pomočjo hidravličnih vzdigovalnikov naravnost na parobrod, med tem ko so topove vkreali prej na eno veliko barko, takozvano »Maono«, in od tam jih vkreajo na parnik.

Za vojake in za konje je bilo novo gledati veliki parobrod — kar se je poznalo obojnim. Da ste videli, kako čudno, preplašeno so gledali konji, ko jih je stroj vzdignil kakih 10 metrov od tal!

»Galicia« je vsidrana na obrežju »Ključ« in nosi na dimniku 4 rumene črte. Ob 1/2 12 uri je prišlo na pomol štev. 1. pol eskadrone konjkov, to je oni, ki so določeni za sodelovanje na istrskih orožnih vajah.

Vkreavanje je šlo precej naglo izpod rok. Rabilo so po dve minuti za vsakega konja in se je izvršilo v najlepšem redu.

Konjki so vkreani na parnik »Bucovina« (Bukovina), ki nosi tri rumene črte na dimniku. Ker so 4 parniki namenjeni za prevoz vojaštva, nosijo po 1, oziroma 2, 3 in 4 rumene črte na dimnik b.

Takoj po eni uri je začelo vkreavanje pehote, ki je trajalo do okolo 3. ure.

Zveza slovenskih pevskih društev. Iz pevskih krogov se nam piše: Kar smo čitali zadnje dni v ljubljanskih dnevnikih, o tej zvezi, nas je vzradostilo in napolnilo z upanjem, da se »Zveza« že enkrat končno oživi. Glavna stvar je sedaj, da se ustanovni odbor takoj oprime mučnega dela in da razpčlje vsem sedaj obstoječim slovenskim pevskim društvom vabila in pravila.

Nič čudnega bi ne bilo, ako bi mi tržaški Slovenci želeli, da osrednji odbor »Zveze« bodi v Trstu, kajti tu (v mestu in okolici) imamo sedemnajst pevskih društev, toda mi ne pozabljamo, da vsaki narod mora imeti svoje kulturno središče, a našemu narodu je tako središče Ljubljana. To mora priznavati sleherni Slovenec! Zato ne moremo in ne smemo drugače hoteti, nego da osrednji odbor bodi v Ljubljani!

Slovenci, oziroma slovenska pevška društva poznamo še vse premalo koristi, ki jih donasa taka zveza, zato je želeli, da društva doposlana jim pravila pazljivo prečitajo in naj sleherni pevsko društvo uvažuje udobnosti take zveze. Mi vemo, da bo (vsaj manjim društvom) težko plačevati letnino (o kateri pa še ne vemo, kako visoka bo morala biti, ki pa se na vsaki način končno določi še le prihodnje leto na prvem občnem zboru.)

Za pripravljalne stroške naj bi se za sedaj — to je naše skromno mnenje — pobirala neka pristopnina, katera pa bodi kolikor mogoče nizka.

Mi že danes apeliramo na vsa slovenska pevška društva, naj ne odklanjajo pristopa k tej prekristni ustanovi in naj se že danes pripravljajo za izlet, ki se ima vršiti prihodnje leto v našo belo Ljubljano.

Večerajšnje slavje v Srednji Škofiji. Radostno presenečeni po vsprejemu, navdušeni in hvaležnostjo v srecu, ko smo odhajali — s tem je označen večerajšnji dan, ki smo ga doživeli med priprostim, neopisno ljubeznjivim ljudstvom v onem selu županije miljske. »Slov. pevsko društvo« je že videlo, ozir. priredilo marsikatero uprizoritev a menda tega še niso doživeli, da bi jim priprosti dobri narod na tako prisrčen način izražal svojo hvaležnost na obisku, kakor se jim je to zgodilo večeraj v Škofiji. Zato pa so se pevci in pevke kar blaženi vračali v Trst.

Seveda so vse časti delila z njimi tudi druga pevška društva: »Slava« od sv.

Marije Magdalene spodnje, »Zrinski« iz Dekani, »Straža« iz Plavij, »Svoboda« od sv. Antona in domače novo društvo »Slovenija«.

Poročilo pride.

Zakaj dve meri? Pišejo nam: Mestni magistrat tržaški zahteva, naj vsi hišni lastniki odstranijo vse kamenite stebriče, ki od starodavnih časov obkrožajo mestne hiše. Tej zahtevi mestnega magistrata se je tudi odzvala velika večina posestnikov. V ulici Amalia in Bacchi pa je še danes (in sicer okolo Bruckerjeve hiše) cela vrsta omenjenih stebričev, ki so v največjo napoto pasantom in ki tudi v estetičnem oziru ne služijo mestu v čast. Čudno je res, da v našem mestu je ni prilike, da ne bi ta ali oni užival kak privilegij! Zakaj vedno dvojna mera?!

Dražba premičnin. V torek, dne 3. sept. ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici Rossetti 3. A, hišna oprava; v ul. Manzoni št. 2, hišna oprava; v ulici št. 9, prtiliže, svetiljke za kočije; v ulici Molin a vento št. 3, hišna oprava; v ulici del Rivo št. 15, II, zastaven listek in pohištvo.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplota ob 7. uri zjutraj 23.92 ob 2. uri popoldne 28.7 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 761.8 — Danes plima ob 8.39 predp. in ob 7. — pop.; osea ob 2.10 predpoludne in ob 1.46 popoldne.

Društvene vesti.

Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metodija v Rojanu priredi svojo že objavljeno veselico v ponedeljek dne 8. sept. v Barkovljah.

Za žensko podružnico sv. Cirila in Metodija nabrala je gospica Marica Černigoj na skupni večerji v slovo g. kapelana Škaberja 23 K 4 st. in na veselici v Škofiji 22 K 60 st.

Vabilo. Pevke in pevci »Kola« so vabljeni, naj se polnoštevilno udeležujejo pevskega vaji, ker bo prihodnje nedeljo izlet v Boljune, kjer nastopimo na prvi veselici tamošnjega pevskega društva »Prešeren«.

Ker ima isti dan svojo veselico tudi »Zavod sv. Nikolaja« in ker se govoriči, da delamo mi proti temu društvu, izjavljamo, da smo sodelovanje v Boljuncu obljubili predno smo znali za slavnost zavoda.

Odbor.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Cesar v Primorju.** Njegovo Veličanstvo se je danes predpoludne vozil v Pulj preko Divače in Kozine, kjer se udeležil velikih vojaških vaj. Doznajemo, da bo na železniških postajah narod pozdravljaj vladarja.

× **V Opatiji** je bilo ob 1. septembra 1901. do vstetega 27. avgusta 1902 18 541 oseb. Od 21. avgusta pa do vstetega 27. avgusta je prirastlo 591 oseb. Dne 27. avgusta je bilo navzočih 1832 oseb.

× **XVII. rodni letni občni zbor »Gospodarske zadruge za sodni okraj Podgrad«** vršil se bo v nedeljo dne 14. septembra 1902 ob 2. uri popoldne v Podgradu z nastopnim dnevnim redom:

1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika in pregledovalcev računov ter razprava o sklepnem in proračunu. 4. Volitev pregledovalcev zadružnih računov. 5. Splošna naznanila in predlogi. 6. Volitev novega odbora za dobo od 1. januarja 1903 do 31. decembra 1905. 7. Srečkanje na dobitke različnega orodja in semena.

Nadejamo se, da se tudi letos, kakor prejšnja leta, tega zborovanja udeleže veliko število naših zavednih in po napredku hrepenečih kmetovalcev sodnega okraja podgrajskega ter da se poleg starih členov, katerih se je na lanskem zborovanju v Jelšanah naštelo že 453, vpišejo tudi mnogo novih. Kajti s ponosom se oziramo na plodnosno delovanje te naše zadruge, ki je z dobrim uspehom, ed svojega postanka do danes, uvedla v podgrajski okraj samo potom srečkanja že blizu 150 večih kmetijskih strojev in orodij, kakor: železnih plugov, bran, sejalnih strojev, žitnih čistilnic, plugov za izkopavanje krompirja in okopalnikov, ne računaje druga manjša kmetijska orodja in raznovrstna semena, s katerimi vsako leto iznenadja svoje člane. Samo na dan letošnjega zborovanja, kakor smo poizvedeli, bodo iz-

igrani: 8 plugov, 3 brane, 2 žitni kosi (naročeni s Češkega), umetnega gnojila, izvirne Bahlsenove rži »Elite« in mnogo drugega gospodarskega orodja. In koliko pa deluje še med letom, na drug način, o tem doznajemo iz poročil na obč. zborih ter se moramo nemalo čuditi, kako je mogoče s tako skromnimi podporami, ki jih dobiva zadruga, sploh še toliko storiti?! O tem so brezdvomno tudi prepričani oni naši kmetovalci, kateri se ne dajejo zaslepljati od gotovih mož, ki se ne morejo sprijazniti z našo zadrugo, ker naš narod noče, da bi oni v isti nosili veliki zvonec.

Vesti iz Štajerske.

— **Časten dan učitelja-veterana.** V Pilštajnu praznuje danes petdesetletnico svojega učiteljskega delovanja gospod Josip Čižek. Sorodniki, učenci, prijatelji in tovariši slavljence so kar tekmovali med seboj s pripravi, da dostojno proslavijo ta časten dan priljubljenega in zaslužnega moža.

— **Atentat z bombo.** V soboto se je izvršil v Selzthalu uprav grozen atentat. Znani veleindustrijalec Guttman je došel tjakaj z železnico. Na postaji ga je pričakoval gozdar Sobotka. Ko sta hotela pred postajo stopiti v pripravljeni voz, približal se jima je neki človek, ki je nekaj dvignil in zalučal proti vozu. Bila je bomba, ki naj bumsrtila viteza Guttmana. Ali prišlo je drugače — grozno za napadaleca samega Bomba je namreč padla na tla nekoliko bližje, nego je računal napadalec, se razpočila z grozovitim pokom in razmesarila napadaleca na koščke, tako, da je v hipu ostal mrtev. Pa tudi gozdar je ranjen tako silno, da ni več rešitve zanj. Vitez Guttman je baje le lahko ranjen. Eksplozija je bila tako silna, da je pobila vse šipe postaje in celo tudi po bližnjih hišah okolo postaje. Bomba je bila baje napolnjena s črepinjami od stakla in svinčeniimi kroglijami. Sodi se, da je bil napadalec kakov bivši uslužbenec tvrde in da je izvršil atentat iz maščevanja.

— **Nemška kultura v Celju.** Minolega četrtega zvečer se je znani češki državni poslanec Radimski — ki biva sedaj na Spodnjem Štajerskem — vračal s sprehoda domov. To priliko je porabil neki sin celjske — bruture, da je surovo insultiral rečenega državnega poslanca. Psoval je miraega človeka, ki mu ni storil nič žalega, z »Böhmi-scher Tepp«, »Trottel« itd. ter je točno s pestjo žugal Radimskemu. Še le po posredovanju družih oseb se je mogel g. državni poslanec rešiti suroveža. Bilo tov čast celjski — kulturi!

Razne vesti.

Kralj proti dvoboju. Neki italijanski list piše, da je bil pokojni italijanski kralj Umberto dločen nasprotnik dvoboja. Ko je bil zasel prestol, je bil poklical k sebi vojnega ministra, kateremu je rekel: »Nikdo nima pravice, da koga ubije in nadejam se, da pojm dvoboja postane v Italiji nepoznan. Borite se proti temu groznemu običaju; s tem napravite uslugo kulturi in domovini«. Ko je grof N. Marcellio v Benetkah odklonil poziv na dvoboj, je bil kralj Umberto prvi, ki ga je pozdravil.

Madjari, premagani v — Ameriki. Direktor Salen v Clevelandu je dal tamošnjim Madjarom dovoljenje, da na Public Squaru postavijo spomenik revolucionarju Košutu. Proti temu so protestovale vse slovanske narodnosti in je bil radi tega dne 4. avgusta shod pod predsedništvom mestnega svetovaleca Blacona. Pred njim na mizi je ležal cel kup protestov proti Košutu. Samo protest nekega češkega društva je štel 17 strani podpisov. Vse je bilo polno slovanskega sveta. Došli so tudi Madjari, ali bili so v veliki manjšini. Madjari so bili odbiti in ne smejo staviti spomenika Košutu na Public Squeru. Slovani so torej v Ameriki pokazali svojo vzajemnost proti skupnemu nasprotniku in so — zmagali: vsaj v Ameriki.

Loterijske številke, izrebane dne 30. avgusta:

Gradee	2	35	26	23	61
Dunaj	40	82	44	35	54

30.000 kron znaša glavni dobitek »Olo-muške razstavne loterije«. Opozarjamo naše cenjene čitatelje, da se bo vršilo srečkanje nepreklicno dne 25. septembra 1902. in da se v gotovini izplačajo vsi dobitki z 10% odbitkom.

Št. 17.

Razpis častnih nagrad.

Češko-slovenski spolek v Pragi, pod predsedstvom velikega prijatelja slovenskega naroda in izlasti slovenskega učiteljstva, gospoda Jana Legota, hoče še nadalje podpirati slovensko mladinsko slovstvo s častnimi nagradami. V to svrhu je zopet poslal 160 K za dve častni nagradi za dva najboljša mladinska spisa.

Radostno objavlja podpisano vodstvo ta plemeniti ukrep naših bratov Čehov ter razpisuje s tem

dve častni nagradi

po 100 in 60 K za najboljša mladinska spisa, obezajoča najmanje po 3 tiskovne pole.

Spisa morata biti izvirna in primerna otroškemu duhu. Rokopise je doposliti predsedništvu Zaveze do 31. decembra t. l.

Pisatelji naj se ne podpišejo na svoj rokopis, temveč naj priložijo svoja imena v zaprtem ovitku, na katerem bodi zabeležen naslov dotičnega spisa.

Spise bodo ocenjevali posebni ocenjevalci. Ocenjena spisa bodeta last Zaveze in izideta kakor IV. in V. zvezek »Mladinske knjižnice«.

V LJUBLJANI, dne 31. avg. 1902.

Vodstvo

»Zaveze avstr. jugoslov. učit. društev«.

Tajnik: Drag. Česnik. Predsednik: L. Jelenc.

Št. 19.

Zahvala.

»Češko-slovenski spolek v Pragi« je blagoizvolil vnovič poslati podpisanemu vodstvu 160 K za dve častni nagradi za dva najboljša slovenska mladinska spisa. Za ta vedušan in plemeniti bratski čin je »Zaveza avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev« na svoji glavni skupščini v Trstu dne 15. t. m. cenjenemu »Češko-slovenskemu spolku v Pragi«, osobito njega požrtvovalnemu predsedniku gospodu Janu Legotu z velikim navdušenjem izrekla svojo najtoplejšo in najsrčnejšo zahvalo.

V LJUBLJANI, dne 31. avg. 1902.

Vodstvo

»Zaveze avstr. jugoslov. učit. društev«.

Tajnik: Drag. Česnik. Predsednik: L. Jelenc.

Brzojavna poročila.

Cesar v Pulju.

ISCHL, 1. (B) Cesar je sinoči s spremstvom odpotoval na mornarske vaje v Adriji.

DUNAJ, 1. (B) Nadvojvoda Rainer je sinoči odpotoval v Pulj.

DIVAČA, 1. (B) Na svečanostno odličnem kolodvoru so se zbrali: uradništvo, duhovščina, šolska mladina in mnogo občinstva. Dvorni vlak je došel ob 9 uri 45 minut. Cesar je elastičnim korakom stopil z vlaka, pozdravljen od gromečih »Živio!«-klicev. Namestnik grof Gočas je pozdravil vladarja udanostno, na kar je bivši dež. poslanec Muha v vznesenih besedah izrazil udanost prebivalstva. Za tem so bili predstavljeni cesarju ravnatelj državnih železnic, dvorni svetnik Borowiczka, okrajni glavar Rebek, deželni sodni svetnik Platzer, prezidijalni tajnik Fabiani, okrajni komisar Mosettig, župnik Omers in drugi duhovniki in županje, katere je cesar milostno ogovoril.

Ob navdušenih vsklikih in ovacijah je cesar stopil v voz ob 9 uri 55 minut in se zahvaljeval vojaštvu po vojaški.

BUZET, 1. (B) Povodom vožnje Njgovel. je že na vse zgodaj prebivalstvo tega sodnega okraja vrelo na buzetsko postajo. Obleže kolodvora je bilo odlično zastavami v državnih in deželnih barvah. Na postaji so pričakovali namestaštveni svetovalec Schaffenhaner, dekan buzetki z duhovščino dekanije, državni uradniki, občinski zastop, dež. posl. dr. Trinajstić, cestni odbor, šolska mladina in na tisoče ljudij. Pokanje iz topičev je naznanjalo bližanje dvornega vlaka, ki je vozil preko postaje ob sviranju cesarske himne. Množica je pozdravljala cesarja vi-harnimi »Živio!« in »Evviva!«-klici. Cesar se je z voza doli zahvaljeval za ovacije, ki so se nadaljevale, dokler ni vlak izginil ljudstvu izpred oči. —

HERPELJE 1. (B.) Vasi Herpelje in Kozina sti bogato odlični črno-rumenimi zastavami. Ljudstva je privlelo iz vseh vasi v obližju. Poleg državnih dostojanstvenikov so došli na kolodvor županje, duhovščina, učiteljstvo in šolska mladina, ki je nosila črno-

rumene zastave. Tudi obe veteranski društvi iz Trsta sti došli. Vsega je bilo zbranih do 4000 ljudi.

Štrajk.

FLORENCA 31. (B.) Danes zjutraj je del tramvajskih uslužbencev stopil v štrajk. Voz le malo število vozov in sicer pod varstvom redarstva in karabinierjev. Mesto je mirno, patrolje hodijo po mestu. Del vojaštva, ki je odšlo na vaje, se je povrnil semkaj. Aretirali so mnogo oseb. Danes prispe še več vojaštva in bo vse mesto vojaški zasedeno, da se zagotovi javna služba.

Italijansko brodovje na Turškem.

CARIGRAD 30. (B.) Od turške strani si prizadevajo, da bi italijanski kontreadmiral Palumbo, kakor je sultanova želja, došel semkaj že 1. septembra, da se udeleži slavnosti zasedenja prestola. Odposlanci sultanovi odpotujejo v zaljv Bezika, da sporoče skupni italijanski eskadri sultanove pozdrave ter izroče razna darila in dajo na razpolago vozove za uporabo mej bivanjem eskadre tamkaj.

FLORENCA 1. (B.) Pogajanja z delavci, ki so zahtevali generalni štrajk, nadaljujejo. V obče pa delavstvo ni sporazumljeno z generalnim štrajkom, ker menj, da to ni v nikakem razmerju z malenkostjo spornih vprašanj. V Florenci je vsak trg zaseden s četo vojakov, a patrolje na konjih hodijo po cestah in predmestjih.

V mestu je zbranih 6000 vojakov, ne vstevši veliko število karabinierjev in redarjev, kavarne so zaprte. Zborovanja na planem so prepovedana. Sodi se, da bo štrajk trajal k večjemu še dva dni.

Aleksander Levi Minzi
Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.
TRST
TOVARNA: V. Tessa, vogal
ZALOGA: Piazza Rosario št. 7 (šolsko poslopje) in Via Riborgo št. 21
Telefon št. 670.
Velik izbor tapetarij, vzorci in t. d. vršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.
Gena brez konkurence.
ILUSTROVANI ČRNI ZASTONI IN FRANKO Predmeti postavio se na pa obroč ali železnico franko.

Proti kašlju, griholu, hripavosti, kataru, upadanju glasu, itd. itd.
zahtevajte vedno
Prendinijeve pastilje.
Čudovit učinek pri pevcih, govornikih, prepovednikih, učiteljih itd.
Dobivajo se v škaflicah v Prendinijevi lekarni v Trstu in v vseh tukajšnjih boljših lekarnah kakor tudi po celi Evropi.
Škafjica stane 60 stotink.

MATTONI
GISSHÜBLER
naravnih mineralnih kiselih

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Svoji k svojim!
ZALOGA
pohištva
dobro poznane
tovarne mizarske zadruge v Gorici (Solkan) vpisana zadruga z omejenim poroštvom
prej Anton Černigoj
Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario) št. 1. hiša Marenzi.
Največja tovarna pohištva primorske dežele.
Solidarnost zajamčena, kajti les se osuši v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobno, moderni sestav. Konkurenčne cene.
Album pohištva brezplačno.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 2 stot. za besedo: za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 20 K. ter se plačujejo v četrtletnih anticipatnih obrokih. Najmanjša objava 60 stot.

V Trstu.

Zaloga likerjev v sodčih in buteljkah.

Perhauc Jakob ulica delle Acque 12
Zaloga vsakovrstnih vin in buteljk. Postrežba točna, cene zmerne.

Nepregorljive mrežice.

Vitez D. v Trstu, Piazza Negozianti št. 1.
Priporoča slavnemu občinstvu svoje nepregorljive mrežice (rettine) „Meteor“ in vse druge priprave za plinovo luč „Auer.“

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svojo kavarno „Commercio“ kjer je shajališče Slovencev. Na razpolago so vsi slovenski in mnogi drugi časniki.

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pekarina in sladničarna
svež kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vsprejema tudi domači kruh v pecivo. Postrežba točna.

Mihael Zeppar v Trstu, ulica San Giovanni št. 12

ima zalogo pečij od majolike v velikem izboru, sama novost, bodisi glede risarij ali barv. Snov sestaja od same stanovitne zemlje. Izključna zaloga za Trst, Primorje in Dalmacijo s' avtoznane in odlikovane tovarne za peči Bratov Schütz v Blanskem (Morava) ustanovljena 1848. Pri teh pečih se prihrani 50% na kurjavi. Lastna tovarna štetičnih pečij iz železa ali udelan' h z majoliko. Izvršitev po meri in nizkih cenah.

Trgovina z izgotovljenimi oblekami.

Salarini Ponte della Fabbra št. 2, vogal ul. Torrente. Podružnica Ulica Poste nuove št. 3. Zaloga izgotovljenih oblek za moške in dečke priporoča posebno za binokostne praznike in birno; obleke za moške od gl. 6.50 do 24, za dečke od gl. 4.50 do 12, suknene jope v velikem izboru od gl. 3 do 8, suknene hlače od gl. 1.80 do 4, volnene goldinarjev 4.50 do 9. Velik izbor površnih sukenj v modernih barvah od gl. 9 do 16. Volnene obleke za dečke od 3 do 12 let od gl. 2.50 do 9, od platna ali s'utena v raznih barvah od gl. 1 do 5. Haveloki za moške in dečke po najnižjih cenah. Hlače od moleškina (zlojdeva koža) za delavce, izgotovljene v lastni predilnici na roko v Korminu od gl. 1.30 do 2.
Lastna posebnost: črtane močne srajce za delavce gl. 1.20. Velika zaloga snovij za moške na meter ali tudi za naroče na obleke, ki se izgotovijo z največjo točnostjo v slučaju potrebe v 24. urah.

Anton Breščak v Gorici, Gosposka ulica št. 14 in ulica Veturini ima v zalogi v veliki zbirki pohištvo vseh slogov za vsak stan od najboljšega izdelka. V zalogi ima: podobe na platno in šipe, ogledala, žime platno, razne tapetarije itd. Daje tudi na obroke.

Velikanski izbor raznega pohištva

spalne in jedilne sobe, svetlo ali megleno politirane.

Bogat izbor

divanov, ckvirjev, ogledal, stolic, stenskih ur

se rahaja v dobroznani

zalogi pohištva

Rafael Italia

Trst - ul. Malcanton št. 1. - Trst.

Blag. gosp.
Gabrijel Piccoli
lekar

dvorni zdravnik Nj. sv. papež
Leona XIII.
v Ljubljani.

Potrjujem prejem steklene Vaše tinkture za želodec, katero morem najtopleje vsakomur priporočati, kajti rabim jo že od leta 1878 in zmiraj mi je kot izbornu učinkujočo zdravilo služila pri želodčnih in črevesnih boleznih.

Krmin, 13. maja 1897.
Miroslav Leitner,
c. kr. davčni blagajnik.

Z uporabo Vaše izborne tinkture za želodec sem rešen skoro dve leti trajajoče želodčne bolezni ter sem popolnoma ozdravel, kar z lahko vestjo potrjujem in to tinkturo za želodec le priporočam vsem, ki trpe na želodčni bolezni.

Strasoldo (Primorsko), 6. marca 1898.

Karel grof Strasoldo.

Razprodaja se v lekarnah v Trstu, Istri, Dalmaciji, Pimorskem, Goriškem in Tolminskem po 30 stot. steklenica.

Najstarejša slovenska tovarna in zaloga pohištva

Andrej Jug

TRST — ulica sv. Lucije št. 12 (zadej c. k. sodnije) — TRST

priporoča svojim cenjenim rojakom svoje najboljše in trpežno pohištvo, bodisi svetlo ali temno politirano, kakor za spalne, jedilne in vizitne sobe. Sprejema tudi naročbe za vsakovrstne izdelke po načrtu ali poprave, krtere izvrši v najkrajšem času in v polno zadovoljnost naročitelja.

Cene brez konkurence.

Za obilne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu, okolici in na dežel: v smislu gesla: **Svoji k svojim!**

Srečkanje

nepreklicno

25. septembra 1902.

Glavni dobiček

kron **30.000** kron

Olmuške rastavne srečke
po **1 krono**

priporočajo:

Josip Bolaffio, Mandl & C.o. Mercurio
Triestino, Ig. Neumann, Henrik Schiffmann, Josip Zoldan v Trstu.

Vsi dobitki se od prodajalcev izplačajo z 10% odbitkom v gotovini.

„VERITAS“

koncesionirana pisarna za trgovske informacije

Centrala:

Squero nuovo 13, II. TRST Squero nuovo 13, II.

Telefon št. 845. Telefon št. 845.

Prospekti brezplačno in poštne prosti.

Zastopstvo v vseh mestih sveta.

Stavbinsko podjetje

G. TÖNNIES

Stavbinsko podjetje

Ljubljana.

Tovarna za mizarsko orodje in parkete, stavbinsko in umetno ključarstvo.

Delalnica za konstrukcijo železa itd.

Sprejema naročbe za vsakovrstna mizarska dela kakor: kompletna okna za cele stavbe in izločna okna na vreteno, vrata, portale, oprave za prodajalne in druge pohištva v vseh slogih. — Podovi mehki in trdi vseh vrst kakor: deščice, parkete, od jermenov in navadnega lesa. Kompletna stavbinska kovaska dela, stopnice, ograje, žične mreže, železne zatvornice na vreteno ita. itd.

Proračuni brezplačno.

Reference prve vrste na razpolago.

Paglianovo mazilo (sirup)

za osveženje in čiščenje krvi

prof. Ernesta Pagliano

nečak pokojnega profesorja Hieronima Pagliano

je bilo predloženo zdravstvenem vodstvu min. za notranje posle, koje je dovolilo razprodajo. Odlikovano na narodni farmacevtski razstavi 1894 in na higijenični narodni razstavi 1900 z zlatimi kolajnami.

Dvor višjega sodišča v Lucca je izdal razsodbo po koji ima tvrdka Hieronima Pagliano izključno pravico postopati proti vsakomur, ki bi razpečaval ponarejanja, ter je ob jednem prisodil tvrdki vse sodne troške in odvetniške troške provzročene do leta 1897.

Naš sirup je ravno isti, kojega je izumil 1838. pok. naš stric prof. Hieronim Pagliano ter hranimo njegove izvirne recepte, s kojimi se je dokazala resnica. Vsi ti dokumenti ki so pisani z njegovo lastno roko, so bili predloženi pristojnemu sodišču.

Pozivljamo vsakogar, da prekliče; to zadošča v dokaz resnice, koje smo vedno trdili in razkrili brezvestne laži gotovih spekulantov. Zgoraj označene listine zamore si vsakdo ogledati. Ogibajte se vedno ponarejanj in zahtevajte vedno izdelke, koji nosijo na lončku in ovitkih našo varstveno znamko. Tvrdku nima družice. **Napolj 4, Calata S. Marco.**

Lekarnar Thierry (Adolf) Limited

pravo stolistno mazilo

je najjače mazilo, ki oblaži bolečine, jih hitro zdravi ter odpravi na človeškem telesu vse prirasle izrastke.

Vdobjiva se po lekarnah. Po pošti franko 2 lončka 3 K 50 stot.

Lekarnar Thierry (Adolf) Limited v Pregradi pri Rogatcu
(Rohitsch-Sauerbrunn.)

Naj se izogiblje ponarejanj ter pazi na zgornjo, na lončku utisnjeno varn. znamko in tvrdku.

Prodajalnica izgotovljenih oblek

„Alla città di Trieste“
tvrdo

EDVARD KALASCH

Via Torrente št. 34

nasproti giedališču „Armonia“ s krojačnico, kjer se izvršujejo obleke po meri in najugodnejših cenah. V prodajalnici ima tudi zalogo perila za delavski stan po izvenredno nizkih cenah. Izbor boljših in navadnih snovij.

VELIK IZBOR

izgotovljenih hlač za delavce

kakor tudi blaga za hlače, ki se napravijo po meri.

Odlikovan z dvema zlatimi in bro-nastimi kolajnami

Fran Hlavaty

ulica Giulia št. 1/A.

Obuvala po angleškem in francoskem vzorcu izdeluje po meri enj. damam in gospodom kakor tudi za otroke. Delo okusno in trpežno.

Popravljanje starega obuvala.

Priporoča se pri najsolidnejšem delu in zmernimi cenami.

Tomsig Ludvik

v Gorici, ulica Morelli št. 30.

DELAVNICA

za pozlačevanje in dekoracije. Sprejema vse v to stroko spadajoče poprave, toliko za cerkve kolikor za zasebnike. Velika in izbrana zaloga latev za okvirje in drugih predmetov po zelo nizkih cenah.

Jakob Kosmerlj

TRST

ulica ss. Martiri št. 16

nasproti Komando Marine.

TRGOVINA

jestvin in kolonijalnega blaga, delikates in konserv.

Izbor raznih vin in likerjev. Imam tudi filijalko v ulici Bastione št. 2 nasproti ženskemu liceju.

Priporočam se p. n. občinstvu in sem najudanejši

Jakob Kosmerlj.

Sprejemajo se tudi naročbe za razpošiljanje

OBUVALA.

— Dobro jutro! Kam pa kam?

— Grem kupit par čevljev!

— Svetujem Vam, da greste v ulico Riborgo št. 25 po domače k Pierotu. Tam vdobite vsake vrste obuvala za moške, ženske in otroke. Isti popravlja male stvari brezplačno ter sprejema naročbe vsakovrstno obuvala na debelo in drobno.

Lastnik: Peter Rehar.

Zaloga vrvij,

maščobe za vozove, držala in usnje za biče, jermeni, natezači, predmeti za tapetarje

Em. Morpurgo

Trst. — ulica Valdirivo 9. — Trst.

Splošne slovenske gospodinje

Zahtevajte pri svojih trgovcih

NOVO

Ciril-Methodijevo

cikorijo.